

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOOLD

Skreddersydd utlysning / "Elitismens" skrekkelige gru. Merknader til en "utvidet" bokanmeldelse. / Da Vinci-kodens JESUS - i et nyreligiøst og kirkelig perspektiv. / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

9. søndag etter pinse – Brita Hardeberg

10. søndag etter pinse – Birger Henrik Fossum

Olavsdagen (Olsok) – Thorbjørn Holt

Representerer utlysningen i Elverum noe nytt i Den norske kirkes stillingsmarked?

Skreddersydd utlysning

For fire uker siden kunne man i vårt blad lese en utlysning der Elverum kirkelige fellestilsøker etter menighetsprest/kateket. Her sto følgende: "Virksomheten drives etter en folkekirkestrategi. Det forventes at den som tilsettes kan slutte seg til planer og mål for å utvikle folkekirken."

Nå er det ikke første gang det legges inn visse føringer om teologisk og kirkelig profil i en kirkelig stillingsutlysning. Men så langt jeg kjenner markedet har dette hittil skjedd mer indirekte, for eksempel ved å beskrive hvordan kirken og bedehusene i bygda samarbeider godt. Slik gis det indirekte et signal om at

søkerne i det minste ikke må huse motvilje mot bedehuskulturen. Noen ganger er også visjonen som arbeidet drives etter, tydelig omtalt. I alle utlysninger fra Bjørgvin står det eksempelvis: "Saman vil vi gjera Kristus kjend, trudd, elska og etterfylgd".

Men likevel: Representerer utlysningen i Elverum noe nytt i Den norske kirkes stillingsmarked? En omtale av kirkens samarbeid med bedehusene er tross alt et forholdsvis varsomt signal, og kan ikke brukes som saklig grunnlag for å avvise en søker. Og visjonene både i Bjørgvin og andre steder er så romslig formulert at de fleste kan ta plass innenfor. I Elverum går man derimot snevrere ut. Søkerne må her aktivt slutte opp om en "folkekirkestrategi".

Hva ligger egentlig i ordet "folkekirkestrategi"? Vi er vel alle glade i folkekirken? Men en "folkekirkestrategi" innebærer rimeligvis noe mer enn det. Den som følger litt med i kirkelivet, har kanskje en anelse om hva dette betyr øst for Hamar. Utlysningen gir et signal som ikke er veldig tydelig, men likevel klart nok til at enkelte søkere oppmuntres, mens andre skjønner at de kan spare seg bryet og portoen. For med denne utlysningsteksten vil vel fellestrådet kunne avvise en søker som ikke etter rådets mening i tilstrekkelig grad slutter opp om "folkekirkestrategien", selv om vedkommende ellers skulle være kvalifisert?

Nå vil leseren kanskje forvente en kritikk av Fellestrådet i Elverum fordi det på denne måten helt åpent sorterer søkermarkedet utfra kirkelige og teologiske preferanser. Men jeg synes tvert om at dette er et interessant trekk som vitner om bevisst og strategisk tenkning fra arbeidsgivers side. Kanskje vil vi i årene fremover få se flere skreddersydde utlysninger av denne typen? I så fall vil det ganske sikkert bli søkt også etter medarbeidere med en helt annen profil enn den man dyrker i Elverum. Vil vi kan hende snart få en utlysning der det søkes etter en prest som vil "prioritere disippeltrening og menighetsbygging"?

Stillingen i Elverum er underlagt fellestrådet. Meg bekjent har ikke et bispedømmeråd ennå

formulert en tilsvarende bestilling, men det skjer kanskje om ikke så veldig lenge? Ser vi her konturene av et brudd med det gamle prinsipp om ikke å spørre etter søkerens teologiske profil, og langt mindre vektlegge dette ved ansettelse? Dette prinsipp har sin gode begrunnelse ved at det skal sikre størst mulig likebehandling av søkere. Dessuten åpner det for en lokal teologisk og kirkelig pluralisme som ofte kan være nyttig. Og likevel tror jeg dette prinsippet står for fall, slik det allerede har skjedd i Elverum. I realiteten er det liten tvil om at teologisk profil allerede lenge har telt med ved flere ansettelser, men arbeidsgiver har gjerne ikke villet si det høyt. Da er det kanskje like greit å legge kortene på bordet med en gang?

Er vi allerede i gang med en utvikling der prinsippet om det ene, felles arbeidsmarked i kirken avvikes? Menighetene blir mer bevisst på hvem de er og hva de står for, og de vil ikke akseptere at fellestråd eller bispedømmeråd ansetter folk som følger en helt annen kirketenkning og teologi enn det menighetsrådet selv gjør. Et myndig lekfolk vil ha myndige råd, de vil ha ansatte som spiller på lag med rådene, og de vil gjøre dette klart allerede ved utlysning. Det er ikke en uproblematisk utvikling, men likevel mest et sunnhetstegn.

Et myndig lekfolk vil ha myndige råd, de vil ha ansatte som spiller på lag med rådene, og de vil gjøre dette klart allerede ved utlysning.

HALVOR NORDHAUG
halvor.nordhaug@mf.no

"ELITISMENS" SKREKKELIGE GRU. Merknader til en "utvidet" bokanmeldelse.

AV OLA TJØRHOM

Det er vel ikke helt god tone å respondere på anmeldelser av egne bøker. Merethe Roos' omtale av min bok *Fartein Valen: Vestlandspietist og modernistisk banebryter* (Oslo: Genesis Forlag, 2004) har imidlertid blitt publisert to steder – i TTK nr. 1, 2005 og i "utvidet" utgave i LKT nr. 7, 2005. Jeg har dessuten fått en del henvendelser om saken, blant annet fra LKTs redaksjon. På dette grunnlag drister jeg meg til å kommentere noe av det Roos skriver.

I boken har jeg gjentatte ganger forsøkt å forklare hva som er dens sikte. Her dreier det seg ikke om en Valen-biografi og slett ikke om en omfattende teologisk estetikk, men om et forsøk på å drøfte det eiendommelige spenningsforholdet mellom Valens tilsynelatende tradisjonelle pietisme og den kompromissløst modernistiske musikken han skrev innenfor en omfattende ramme. Ingenting av dette synes imidlertid å affisere Roos. Til tross for mine mange presiseringsforsøk, ser hun ut til å ha gått glipp av hva boken handler om.

For det første beskjefriger anmelderen seg så godt som utelukkende med ett av bokens i alt ti kapitler – nemlig avslutningen. Her dreier det seg om et slags aktuelt utblikk som jeg har kalt *Mellom middeleestetikk og populisme – Fartein Valen som utfordring for kirkelig kultur i dag*. Roos oppfatter dette som uttrykk for "elitisme", noe som har falt henne fryktelig tungt for brystet. Bokens øvrige kapitler fokuserer imidlertid på Valens liv og bakgrunn, rammene om hans virke og hans kristne tro. Anmelderen gir – i forbigarten – uttrykk for at jeg på disse feltene har levert et "fremragende" arbeid. Jeg bukker og takker, men kan ikke dy meg for følgende

lille hjertesukk: Det er jo dette som er bokens sentrale tema!

En annen merkelig misforståelse er at Roos forholder seg til boken som om den skulle være et allment teologisk-estetisk bidrag. I denne forbindelse lister hun opp en rekke forfattere som hun mener at jeg ikke har lest. Hva jeg måtte ha lest eller ikke på dette området er i beste fall irrelevant. For her handler det altså om Fartein Valen og ikke om teologisk estetikk i et generelt perspektiv. Ingen av de personene anmelderen nevner er – av naturlige grunner – i nærheten av å si noe om den norske komponisten. For øvrig er jeg av den oppfatning at flere av Roos' favoritter har begrenset interesse i teologisk-estetisk sammenheng. Men det håper jeg at jeg vil få anledning til å komme tilbake til annensteds.

Roos har også fått det for seg at jeg oppfatter Fartein Valen som "løsningen" innenfor den kirkelige musikken. Hun føler seg derfor kallet til å bekjenne at hun "berøres av Sigvart Dagsland". Hva annet kan en si enn velbekomme – det har hun selvsagt full rett til. Men jeg slår da også fast i boken at jeg ikke ønsker et Valen-monopol i norsk kirkeliv. Det skyldes blant annet at hans musikk er så komplisert at det lett kunne ha blitt en smertefull opplevelse hvis den hadde stått på repertoaret til alle landets kirkekor. Mitt poeng er de rike musikalske – og teologiske – impulsene Valens verk vil kunne formidle til oss, dersom vi gir dem en aldri så liten sjanse. I dag framstår ellers et Dagsland-monopol som en mye mer aktuell fare enn et Valen-monopol. For mens Dagsland og tiliggende herligheter er *legio* på toneangivende

kirkelig hold, blir Valen og annen modernistisk eller ny musikk marginalisert.

Som anmelder har Merethe Roos selvsagt full rett til å mislike en bok. Og som forfatter tar jeg gjerne imot konstruktiv kritikk, særlig når jeg begir meg inn på et for meg nytt fagfelt. Men det ville være greit om anmelderen hadde rettet sine innvendinger mot det boken faktisk handler om – og ikke mot saker som ligger utenfor eller i periferien av dens sikte.

Den røde tråden i Roos' bokomtale er mine "elitistiske" forsyndelser, de blir til og med et etisk problem. Jeg kan ikke gå inn på denne problematikken i detalj her, men nøyer meg med følgende korte merknader: Uten det en avfeier som "elitisme", ville vårt kulturliv ha vært uendelig mye fattigere. Videre har ikke minst Theodor Adorno med profetisk klarsyn vist at estetikken også har en kritisk oppgave. For øvrig har tendensen til å slå inn vidåpne dører i et heroisk forsvar av det "folkelige" etter hvert blitt et svært utbredt fenomen.

Roos har tydeligvis latt seg imponere av Ove Kristian Sundbergs kritiske vurdering av Valen-

boken i Vårt Land. Jeg må få si at jeg ikke er like imponert. Heller ikke her skyldes det at anmelderen – som for meg særlig er kjent som en litt krakilsk betonglutheraner – ytrer seg kritisk. Men i Sundbergs omtale synes eventuelle konstruktive hensikter å gå fullstendig under i blodtåkas opphissende rus, samtidig som det hele blir altfor uspesifisert. Og når det hevdes at en bok på 200 sider med hele 176 fotnoter og en mengde andre tekstreferanser er katastrofalt upålitelig i forhold til kildehenvisninger, faller det vel på sin egen urimelighet.

Jeg vet ikke helt hvor klokt det har vært å skrive dette, men det har faktisk gjort godt. Alt i alt har boken om Fartein Valen fått sterk kritikk fra anmeldere som opptrer som teologer – nemlig de to ovenfor nevnte. Men på musikk- og kulturfaglig hold har reaksjonene vært svært oppmuntrende, se blant annet Idar Karevold i Aftenposten, Reidar Storaas i Bergens Tidende og Jan Inge Sørbo i Stavanger Aftenblad. Mitt lønnlige håp er at LKTs lesere ikke lar seg stoppe av Merethe Roos, men gir boken og det som faktisk står i den en sjanse.

Da Vinci-kodens JESUS – i et nyreligiøst og kirkelig perspektiv.

Jesus ekteskap med Maria Magdalena og andre glimt fra "Kirkens X-files"

AV ARILD ROMARHEIM

Er det i det hele tatt tenkelig at noen kan få lyst til å dikte opp en Jesus-historie og deretter selge denne historien på det åpne markedet? Hvilken glede kan noen ha av det?

Når slike historier dukker opp så "må" det være noe i det, tenker man. Ingen røk uten ild. Og husk på alt som maktkirken har gjort opp gjennom tidene, helt fra keiser Konstantin og ikke minst i middelalderen. Det er vel ikke så usannsynlig at kirkens menn har flere svin på skogen. De har skjult for oss den *egentlige* Jesushistorie og laget en Bibel som passet deres egen maktposisjon. Men hermelige ordener

(ledet av folk som Leonardo da Vinci o.a.) tok vare på sannheten gjennom århundrene – under stor risiko dersom kirken oppdaget det. Dette er kirkens "X-files", de skjulte filene, de bortgjemte dokumentene. Endelig kommer de for dagen igjen. Gamle manuskripter - riktignok kun i kopi - vises fram som bevis på kirkens løgner og dekkoperasjoner.

Noe gikk galt med kirken.

Ja, det er sant at noe gikk galt med kirken fra 300- tallet av. Blant den entusiastiske gruppen av de aller første kristne – med Peter i sentrum

- var det kjærlighet og respekt som sto i fokus. Denne lille forfulgte minoriteten i det mektige Romerriket måtte holde sammen for å overleve. Trass i bestialske forfølgelser strømmet derfor folk til den nye "annerledesreligionen", kristendommen – en religion blant mange i datidens "nyreligiøse" mylder. Romerriket var et samfunn av kjønnskillere og klasseskillere. Opp til en tredjedel av befolkningen var slaver. Kvinnen hadde så og si ingen rettigheter, heller ikke retten til å bestemme om hennes egne barn skulle få leve opp. Midt i dette vokste det fram en kirke hvor alle mennesker hadde samme verdi. *Den kristne likeverdstanke* fungerte som en magnet på folk i de første århundrene. Her ble man inkludert enten man var "greker eller jøde, omskåret eller uomskåret, barbar eller skyter, slave eller fri... mann og kvinne... alle én - i Kristus Jesus" (Kol. 3,11; Gal. 3,28). Til slutt ble de så tallrike at keiseren måtte legge om taktikken. I stedet for å bekjempe dem, gikk han i allianse med dem - og etter hvert brukte han kirken til å få kontroll over massene. Maktkirken og mannskirken var et faktum. Og litt senere, i 384, var kristendommen blitt statsreligion i det veldige Romerriket, som innførte strenge lover mot ikke-kristen religion. Kvinnene får mer og mer redusert betydning. Dette gjelder til en viss grad også skikkelsen Maria Magdalena, som etter hvert mest sees på som "den omvendte hore", mister noe av den sentrale disippelposisjon hun opprinnelig hadde ifølge evangeliene: det første vitnet om Jesu oppstandelse. Så sent som på 200-tallet omtales hun som "apostlens apostel" av kirkefaderen Hippolyt. Og kirkefaderen Clemens av Alexandria sier ca. år 180 at "...menn og kvinner har samme del i fullkommenheten, og skal få den samme undervisning og den samme oppdragelse. For navnet "menneske" er felles både for menn og kvinner, og i Kristus er det verken mann eller kvinne for oss." Slike lysende uttalelser ble etter hvert ikke representative for kirken. Mektige menn sloss om posisjoner - og om den rette lære - ikke alltid med blanke våpen. Religiøse minoriteter, særlig jøder og gnostikere, gikk harde tider i møte gjennom århundrene som fulgte.

Nyreligiøs reaksjon mot kirkens enretting.

Maktkirkens kjetterforfølgelser har etterlatt seg forferdelig vonde sår. Og mye aggresjon mot denne historien har blomstret opp i den såkalt "moderne" tid, hvor individets frihet etter hvert er blitt en selvfølge. Ut av denne frustrasjon oppsto også *nyreligiøsiteten* på 1800-tallet, som en protest mot maktkirken. Og nettopp i dette miljøet dukket det nå opp nye Jesus-historier, som satte kirken i skammekroken. (For min del fant jeg så mange slike nyreligiøse Jesusfortellinger at jeg måtte lage en bok ut av det: "Kristus i Vannmannens tegn: Nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus", Oslo 1988). La oss nevne et utvalg av disse historiene om "Jesu ukjente liv":

- Russeren Notovitch kom med skriftet "The unknown life of Jesus Christ" (1890). Jesus reiste til Tibet og forkynte buddhismens evangelium. Deretter vendte han tilbake til Jerusalem, hvor han endte som en mislykket profet, på korset. Hemmelige dokumenter i et navngitt tibetansk kloster skal bevise dette. Boka kom - og kommer stadig - i tallrike opplag.
- "Essenerbrevet", utgitt 1849 i tyske frimurerkretser, hevder å være en øyenvitneskildring av Jesu korsfestelse. Han overlevde og ble pleiet i noen måneder av Josef av Arimatea. Jesus var medlem i essenersamfunnet som frimureriet er en videreføring av. Samme tanke ble før dette forfektet av den tyske rasjonalistiske teolog K.F. Bahrdt (1741-92), som dermed kunne gi en naturlig forklaring på "oppstandelsen".
- Inderen Ghulam Ahmad kom (1899) med historien om at Jesus overlevde på korset, flyktet til Kashmir og døde der meget gammel. Graven finnes fortsatt i Srinagar.
- Rosenkorsordenen hevdet litt senere det samme (på 1920-tallet), at Jesus overlevde korsfestelsen, men de sa at han tilbrakte sin alderdom tilbaketrukket som essenermunk på et kloster på Karmelfjellet i Israel.
- Rudolf Steiner (1861-1925) og hans "antroposofi" hevdet at Jesu komme var forberedt gjennom Buddha og perseren Zarathustra. Det ble født to Jesusbarn samtidig, hver av dem som manifestasjoner av disse to forutgående skikkelser. Barna ble

til ett ved 12-årsalder og ble et legemlig "hylster" for Kristusånden. Den kom ned i Jesus ved Jordan-dåpen og forlot ham igjen på korset.

- I 1908 forkynte "Vannmannens evangelium om Jesus Kristus" at han var på reise to ganger til det fjerne Østen, både før han døde på korset og etter at han åndelig hadde stått opp igjen fra de døde. I mellomtiden ble han innviet i en hemmelig orden i Kheops-pyramiden i Egypt.
- Jane Welch fortalte (1924) at Jesus besøkte alle de fire verdenshjørner, og var også innom Nordkapp.
- Den japanske bevegelsen Mahikari påstod (1982) at Jesus reiste til Japan, giftet seg der og fikk fire barn og døde over hundre år gammel. Han ligger begravet i Shingo, i det nordlige i Japan.
- Mormons bok (1830) . På noen gullplater fant Joseph Smith fortellingen om at Jesus etter sin oppstandelse reiste til Amerika.
- Tyskeren Jacob Lorber (1800-1864) beskriver "Jesu veier på jorden" i elleve bind. Han reiser til Lilleasia og Mesopotamia, langs Eufrat - aldri til det fjerne Østen.
- Szekely fant i 1926 noen manuskripter innerst i Vatikanets bibliotek, påsto han, "Det Essenske Fredsevangelium". Her beskrives Jesus som en helsekostprofet som forkynte læren om sjelevandring.

Nyreligiøsitet blir massereligiøsitet – kirken marginaliseres?

Det alle snakker om akkurat nå, er enda en annen "Jesus-historie", utfoldet i Da Vinci-koden. Går det an å "knekke koden", det vil si forstå hvordan denne historien kunne oppstå og utbre seg?

Romanen "Da Vinci-koden" av Dan Brown (2003) bygger angivelig på fakta om mystiske, hemmelige ordener fra middelalderen til i dag. Disse "fakta" listes opp før selve romanen starter. Brown påstår det bygger på hans egen "forskning". I virkeligheten hviler det hele på boka "Hellig blod, hellig gral" av M. Baigent m.fl. (1982). Det har ført til rettsak mellom de to. Begge bøker har solgt enormt, spesielt "Da Vinci-koden" med 200 000 bare i Norge, for tiden en av de mest solgte bøker i verden. Vi vil ta for oss de viktigste punktene:

- Hensikten er i begge disse bøkene å avsløre den kirkelige Jesus-troen som falsk:
 - Jesus var kun et menneske, ment å være en jordisk konge, ikke en himmelsk frelser.
 - Han overlevde korsfestelsen.
 - Han levde i ekteskap med Maria Magdalena. Hun dro til Marseille.
 - De hadde barn som førte Jesu kongelige blodlinje videre til franske kongeslekter (Merovingene ca.450-750). Kongeætten består fortsatt.
 - Denne blodlinje kalles for den hellige "Gral". Dette ble oppdaget av tempelriddere som fant noen manuskripter under ruinene av templet i Jerusalem. Det har til denne dag blitt hemmeligholdt av "Sion-ordenen" som påstås være grunnlagt i 1099.
- Tilblivelsen av selve fortellingen er en sammenfletning av flere tråder:
 - En landsbyprest i det Sørøstlige Frankrike på 1890-tallet har mistenkelig mye penger. Det blir folkesnakk. Han sier selv at han har funnet en skatt ved kirken.
 - På 1960-tallet lager journalisten Gérard de Sède en surrealistisk historie ut av dette stoffet. Sammen med Pierre Plantard, talsmann for Sion-ordenen, fremstiller de det hele som en virkelig historie: Det presten fant var manuskripter på pergament med fortellinger om den egentlige Jesus, og om Sion-ordenen, hvor blant annet Leonardo Da Vinci var stormester i sin tid. Denne sannhet var så farlig at pavekirken betalte presten en stor sum for å tie om det han hadde funnet. Siden avkreftet Sède det hele og sa at han hadde diktet det opp som en god historie.
 - I 1982 utbroderes myten i alle detaljer i boka "Hellig blod, Hellig Gral", hvor også en rekke nye rollefigurer kommer på banen: Maria Magdalena, Josef av Arimatea, Sion-ordenen, katarene (gnostisk sekt) og tempelridderne. Noe plukkes fra ordensmystikken. Noe hentes fra gnostiske evangelier, Maria Magdalenas evangelium (ca.160-200 e. Kr) og Filipevangeliet (250-300 e.Kr). De trekkes inn som indisier, ikke bevis, ettersom de ikke

nevner noe eksplisitt om Jesu ekteskap, men det sies at Jesus esket henne "mer" enn disiplene. (Merknad: Disse evangeliene er utgitt på norsk, "Maria Magdalenas evangelium. Fire gnostiske skrifter" Oslo 1996). Filipevangeliet er generelt kritisk til kroppslig seksualitet, ja, til kjønnspolariteten i det hele tatt, slik som også Thomasevangeliet er, samt hele gnostisismen. Det kvinnelige heves opp fra det kjønnslige og dyrkes på det åndelige plan ("Altets Mor"). Det kvinnelige får dermed en meget fremskutt plass i de gnostiske menighetene. Jesus-myten i "Hellig blod hellig gral" gjøres nå komplett, og den presenteres i 1982 for de store masser. Ingen faghistorikere går god for historien slik den nå er blitt. Men når forfatterne avkreves bevis, garderer de seg ved å si at dette er "antagelser" og sannsynlige "hypoteser".

- I 2003 "stjeler" Dan Brown hele historien. Han skriver sin bestseller, spenningsromanen "Da Vinci-koden". Antagelsene omtales her som udiskutable "fakta" - og distribueres som sådan til hele den vestlige kultur.

Millioner tror dermed at Kirken endelig er "avslørt": Evangeliefortellingen er upålitelig, et produkt av maktkamp. Kirkens menn fjernet jo alt de ikke likte i Bibelen. Endelig blir det rom for en mer menneskelig (og erotisk) Jesus, slik det allerede på hippietiden ble framstilt i "Jesus Christ Superstar" (1970), og i filmen "The Last Temptation of Christ" (1988). Endelig har vi en mer menneskelig kristendom, hvor også kvinnen nyter full respekt.

Slik tenker folk nå. Alt galt kirken har gjort opp gjennom historien, får den nå tilbake - med renter. "Rentene" er alle løgnene som tilfredsstiller nåtidsmenneskets aggresjon mot maktkirken. Dette blir spesielt slagkraftig fordi denne kirkekritikken - med rette eller urette - settes inn i et aktuelt kjønnskamp-perpektiv.

De glemmer at den kirke som tok vare på evangeliene slett ikke var noen maktkirke, men en forfulgt liten minoritet. Skulle "ledelsen" (ved Peter) kuttet ut noe i de overleverte skrifter, så måtte vel det først ha vært fortellingene om da Jesus refser Peter (Matt.16,13-23).

At historiene om Peters fornektelse ble beholdt - mens den samme Peter var Kirkens leder - setter et ekthetsstempel på overleveringen av evangeliene slik vi har dem i vår Bibel. Her var det ingen manipulering å spore, men dyp respekt for det som faktisk skjedde og øyenvitners beretninger. Hele veien står budskapet om tilgivelse og nytt liv som det mest sentrale. Vi vil mene at det er et mer interessant budskap enn all verdens historier om Jesu ekteskap og reisevirksomheter i Øst og Vest.

"All PR er god PR"?

- Noen personlige sluttrefleksjoner.

Til sist må vi stille spørsmålet hvordan kirken kan forholde seg til denne alternative Jesus-interessen.

For det første viser dette at Jesus er en sentral *identifikasjonsfigur* i hele kulturen. Selv de som står fjernt fra kirken "trenger" Jesus på en måte. De vil gjøre ham til "sin". Man kan se på dette som noe positivt i utgangspunktet.

For det andre ser vi at er lett å få folk til å tro på en løgn bare man lager en god historie ut av det. *Roman-sjangeren* gir en dobbel effekt, et dobbelt konspirasjonskomplott: romanens story går ut over seg selv, den handler dypest sett om selve Vestens kulturgrunnlag. Gjennom kjempestore opplagstall forkyndes det at kristendommen er påført oss på et feil grunnlag, gjennom en gigantisk manipulasjon. Der som dette setter seg i kulturen kan det på sikt bli katastrofalt for kristendommens stilling. At teologer tilbakeviser dette som nonsens blir i manges øyne sett på som en ren bekeftelse: Kirken forsvarer jo bare sin maktposisjon - i panikk.

For det tredje er det viktig å skjelne mellom (ur-)kristendom og kirke. Vi må vedkjenne oss at *noe gikk feil* med kirken da den ble et redskap for jordisk makt på 300-tallet. Men denne skade repareres ikke ved å blande Jesus inn i en fransk kongeslekt og dermed politisere ham ytterligere.

Til sist: Vår kirke må gjøre *likeverdet* tydelig for alle, et likestilt fellesskap av kvinner og menn - med Jesus i sentrum - slik det var i opprinnelsen. Her må det ikke finnes noen form for diskriminering. Det var dette som dro folk til kirken i den første tid, og det er dette som kan gi livskraft og troverdighet til dagens kirke.

SØNDAGSTEKSTEN

Brita Hardeberg, Birger Henrik Fossum og Thorbjørn Holt

9. søndag etter pinse

17. juli 2005

Prekentekest: Matt 7,15-20

Mi 3,5-7, Gal 1, 6-9

En sjelden prekentekest?

I løpet av 21 år som menighetsprest har jeg bare prekt over teksten med Jesu advarsel mot falske profeter 3 ganger. Det skyldes to forhold. Dels er dette en "ferietids-tekst", og noen år har jeg hatt fri. Dels har man i senere år ofte satt opp alternative prekentekester denne dagen (1993, 1999, 2003). Uten at jeg vet hvor ofte prekentekester pleier å bli skiftet ut, tenker jeg at dette er ganske hyppig. Oppleves teksten som vanskelig, selv om den er grei å forstå? Er det derfor den er blitt byttet ut så ofte?

Teksten og konteksten

Som samler av gamle Luthersk Kirketidende, har jeg konstatert gjennomgåelsen til John Steinar Jacobsen i 1995 hadde høy kvalitet. Etter "kritisk" lesning av senere gjennomgåelser vil jeg hevde at viktige poeng fra Jacobsen ble gjenbrukt av Gunnvor Hovland i 1997 og Kjell Arne Morland i 2001. Nytt stoff er også kommet til. Jeg går inn i "tradisjonen" og henter viktige eksegetiske momenter hos mine forgjengere.

Teksten finnes mot slutten av Bergprekenen. Kapittel 7 innledes med lignelsen om flisen og bjelken, og vi minnes på at den dom vi feller over andre, er mål for dommen over oss selv. Denne påminnelsen er grei å ta med inn i prekenarbeidet.

Jesus oppsummerer sin etiske veiledning i den gyldne regel (7, 12) og oppfordrer oss til å velge riktig vei (7,13-14). Deretter følger vårt avsnitt som understreker viktigheten av veivalget. Det er mulig å bli forført av falske profeter (7, 15-20). Tilhørerne oppfordres til å skille de ekte og falske profeter fra hverandre ut fra hva slags frukt de bærer. Deretter konstaterer Jesus at det også finnes falske disipler (7, 21-23). Bergprekenen avsluttes med lignelsen om den kloke mannen som bygde huset på fjell (7, 24 ff). Så klok er den som hører Jesu ord og gjør etter dem.

Advarselen mot falske profeter er særstoff hos Matteus. I Lukasparallellen (Luk 6, 43-45) er det hver enkelt tilhører som skal prøve seg selv. De falske profetene vil vilde tilhørerne på en fordekt måte (ulv i fåreklær). Jacobsen sier at advarselen må forstås på bakgrunn av utviklingen i kirken, ettersom jødene på Jesu tid anså profetismen som utdødd. Urkirken regnet imidlertid med en fornyet profetgave fra pinse-dag (Joel 3,1ff, Apgj 2,17 ff). Dermed oppsto også et behov for å prøve profetien og å finne kriterier for prøvingen. Teksten avspeiler denne utviklingen. Jeg vil tro at uttrykket "falske profeter" også gjenspeiler erfaring med villedende lære og dårlige forbilder i bredere forstand.

I Apgj 11, 27 f finnes et eksempel på en konkret profeti som lett kan prøves på om den går i oppfyllelse eller ikke. Flere steder sier at menigheten kan prøve profetien på samsvar med apostlenes lære (Apgj 2, 42, Gal 1, 6-9 og 1. Joh 4, 1ff) eller at hele budskapet forkynnes (Apgj 20, 18-27). Profetien skal oppbygge menigheten (1. Kor 14, 26). I Didaché er det

profetenes moralske ferd som avgjør om de er sanne eller falske (11, 7-12). Det å prøve profetien/prøve åndene omtales både som nådegave (1. Kor 12,10) og som et ansvar for alle i menigheten (1. Kor 14, 29). De naturgitte sansene kan øves opp til å skille mellom godt og vondt (Hebr 5, 13f).

Hva skal vi med teksten?

Debatten om rett og galt går stadig friskt i kirken. Hva sier Bibelen, hva er menneskelige tanker og tilpasninger til de bibelske forfatters tid – og til vår? Sist gang jeg talte over denne teksten, i 2001, kunne jeg aktualisere prekenen med avisoppslag fra valgkampen før stortingsvalget. Kristent Samlingsparti hevdet at det var i strid med Bibelen når kvinner har ledende posisjoner i kirke og samfunn. Det blir spennende å se hva som kommer opp denne sommeren.

Imidlertid tror jeg ikke teksten skal brukes til å drøfte kontroversielle spørsmål med den hensikt å finne de riktige svarene. Derimot kan vi gi tilhørerne noen perspektiver på hvordan vi kan skille mellom naturlige meningsforskjeller og det som ikke kan tolereres i kirken. Lese-teksten fra Galaterbrevet må gjerne klinge med. Den understreker sentrum i Jesu liv og lære, nemlig den uforbeholdne tilgivelsen, uten tilleggskrav.

Det kan også være naturlig å stille spørsmål om hvordan kristne ledere (med eller uten lønn) fungerer. For noen år siden skrev Lise Tostrup en tankevekkende gjennomgåelse av denne teksten der hun pekte på at mennesker med personlighetsavvik kan tiltrekkes av kristne sammenhenger. De kan presentere seg med at de ønsker å hjelpe til og yte, men i stedet vil de dirigere. De tyner ut menneskene rundt seg. Slike ulver kan herje i kristne menigheter og skade fellesskapet. Her er ikke veien lang til leseteksten fra Mika om falske profeter som skor seg økonomisk på budskapet de forkynner.

Det er et poeng at Jesus oppfordrer oss til å se på frukten. Det innebærer også å kjenne og å smake. Teksten har ikke noen oppfordring til å være forsiktig ("...lille barn hva du gjør") og overlate bedømmingen til andre. Tvert imot utfordres vi til kritisk utforskning av vår egen trostradisjon, synspunkter og praksiser.

En mulig preken

Prekenen denne dagen kan gjerne være ta med noen teologiske drøftinger og prinsipper. Det fortjener menigheten. Dette er min prekendisposisjon, samlet i 5 punkt:

1. Når vi støter på vanskelige Jesusord er det et grunnleggende prinsipp å gå til de andre evangelistene for å se hvordan de gjengir dem. I tillegg må vi sjekke hvordan tema behandles andre steder i NT. Lukasversjonen fokuserer på at hver enkelt tilhører skal prøve seg selv, jrf også Matt 7, iff om splinten og bjelken. Følgelig skal ikke teksten brukes til å lete etter andres feil, men til å prøve oss selv.
2. Jesusordet utfordrer oss til å velge side. Vi har ikke evne til å stille oss utenfor vår egen tid, det kunne heller ikke Bibelens forfattere. Å være kristen betyr å være villig til å lete etter det som synes rett og forsøke å gjøre det rette her og nå. Hvis alt skal være like gyldig, blir alt likegyldig.
3. Når vi leter etter det rette, må vi kjenne og smake på fruktene. Bibeltroskap avgjøres ikke av ord, men av liv og resultat. Vi må stille spørsmål: Fører forkynnelse hos oss til oppreisning, til håp for fortvilte, til støtte for utstøtte? Fører kirkelig lederskap til mange glade frivillige medarbeidere? Fører våre liv til at mennesker finner livsglede og håp?
4. Det uoppgivelige i Jesu liv og lære er at Gud kommer til oss med nåde, jrf Galaterbrevet. Det må føre til at raushet er kirkens kjennetegn.
5. Dommen er Guds, ikke vår. Takk og pris!

Salmevalg

I ferien er det ofte tynt i benkeradene, og en del av menigheten kommer kanskje sammen med dåpsbarnet og er lite øvet i gudstjenester. Heldigvis passer noen av kjernesalmene godt til dagens tekster: Herre Gud ditt dyre navn og ære, Alltid freidig, Med Jesus vil eg fara. Etter preken vil jeg bruke NoS 533 Kristne, la oss søke sammen.

BRITA HARDEBERG
Sokneprest i Høy

10. søndag etter pinse

24. juli 2005

Prekentekst: Matt 25, 14-30

Ordspr 2, 1-6; 1 Kor 3,10-17

Til dagen

Dagen har fra gammelt av tekster om vår forvaltning. Den gamle evangelieteksten var Luk 16, 1-9 om den kloke forvalter, nå tilleggstekst. Som ny evangelietekst i I. rekke har vi fått Matt 25, 14-30, tidligere III. rekkes tekst på Søndag septuagesima (Vingårdssøndagen). Mens I. rekkes tekster nærmest har forvaltningen av de åndelige verdier for øye, legger II. rekkes tekster mer vekt på forvaltning på skapelsens område.

Beslektede søndager er:

3. søndag i advent:

(med den gamle ordinasjonsepistelen fra 1 Kor 4, 1-5)

2. søndag etter påske:

Den gode hyrde – Jesus' spørsmål og oppdrag til Peter

2. søndag etter pinse:

Den rike mann og Lasarus – Den rike bonde

6. søndag etter pinse:

Aposteldagen

8. søndag etter pinse:

Jesus metter 4000 – Dere er mer ver enn mange spurver

Høsttakkefest:

Den rike bonde – Bønnen om daglig brød

Siste søndag i kirkeåret:

Domssøndagen

Til tekstene

Om tekstbokens fedre tenkte at det ville være lettere å preke over Matt 25, 14-30 enn over en tekst der herren (Herren?, se NTR!) roser den utro forvalteren, forregnet de seg. Som en tekst om Herren og hans tjenere er Matt 25, 14-30 ikke ganske enkel. Dagens tekst er overgrodd med allegoriserende og fromme utleggelse om å drive åger med evangeliet etc. Men begynner vi å allegorisere, må vi kunne begrunne at vi stanser før vi får et barskt gudsbilde med på kjøpet: "Du er en hard mann, som høster hvor du ikke har sådd, og sanker hvor du ikke har strødd." Er dette et portrett av kirkens Herre?

Parallelltekster?

Lukas har en liknende tekst i kap 19. Den har mange berøringspunkter med vår tekst, men også med Herodes Arkelaus' historie, og det nærmere forhold mellom de to tekstene er ikke lett å utrede. Nasareerevangeliet har også en liknende fortelling; der får den tredje tjeneren sin dom fordi han har ødslet bort pengene. Poenget med ros til de flittige forvalterne og dom over den late/redde/umoralske er det samme, men teksten har trolig endret funksjon fra den ble fortalt første gang. Joachim Jeremias antar at den fra først av har vært rettet mot fariseerne og de skriftlærde.

Dagens øvrige tekster

Dagens tekst fra Ordspråkene 2 handler om å søke visdom, kunnskap og innsikt hos Gud. Det kan høve godt med dagens evangelium – visdom trenges i tjenesten, og til visdommen hører bevisstheten om regnskapet. Epistelen fra 1 Kor 3 handler framfor alt om grunnvollen, basis for alt vårt arbeid i kirken.

Detaljer

v 14: *Det er som med en mann som skulle dra utenlands*

Ja, hva er "det" som er slik? Konstruksjonen brukes i rabbinske liknelser, og knytter det følgende til det foregående. Det som det nettopp har vært tale om, skal å illustreres med noe mer. Vår tekst har altså samme sak eller hovedtema som teksten om brudepikene, som står like foran: Om å være rede til Jesu gjenkomst til dom, dette er en domsliknelse.

v 16: *"straks"*

Den greske teksten inneholder et "straks" som har ført en omflakkende tilværelse i oversettelsene. Skal det knyttes til herren eller til tjeneren? Uttrykket er ellers hos Matt knyttet til det følgende. Det sier da heller ikke så mye at herren reiste straks, men det sier en hel del at tjeneren straks tok fatt på å forvalte sin herres midler. UBS og Nestle setter følgelig punktum før *entheås*, men regner avgjørelsen for en C.

Luther knytter imidlertid "straks" til herren i liknelsen: "und ging bald hinweg." Kanskje tenkte han på at Jesus snart skulle forlate disiplene og overlate forvaltningen av evan-

geliet til dem. I våre gamle bibeloversettelser het det på samme måte om herren: "og drog strax udenlands". I oversettelsen av 1904 heter det imidlertid "og saa drog han udenlands" – mens "straks" er knyttet til tjeneren. Slik også NO 1930: "Den som hadde fått de frem talenter, gikk da straks bort ..." tilsv. Ungdomsoversettelsen av 1959. NO 1977/83 og dermed Tekstboken utelater likegodt "straks"! NTR har derimot ordet med - og på rette sted: "Han som hadde fått fem talenter, gikk straks ..." Ordet bør i det minste være med i vår utleggelse.

v 19: *da lang tid var gått, kom tjenernes herre tilbake og ville holde regnskap med dem*

Det er bedre å se sammenhengen mellom liknelens bilde og det som kan skje på generalforsamlingen i et aksjeselskap, framfor å prøve seg med fromme paralleller mellom handlingen i liknelsen og livet i kirken. Om styret i et aksjeselskap ikke oppfyller aksjonærenes forventninger, kan det kastes. Styret skal tjene penger til aksjonærene – det må de ha klart for seg - på samme måte som den tredje tjeneren burde forstått hva herren ville. Vi skal tjene hverandre med de gaver vi har fått, og vi skal stå til regnskap for vår forvaltning. Herren vil ha tjenere som er som ham selv, som deler hans visjon og som går inn i hans prosjekt.

v 27: *Da burde du ha overlatt pengene mine til dem som driver med utlån*

David Buttrick spør om vi i den grad bifaller kapitalismen at vi ikke lenger hører liknelsen. "... maybe clergy using the parable in connection with church fund-raising have blinded our sight. Without really hearing the parable, we tend to assign hero status to the investors." (Speaking Parables s. 174) Buttrick vil ikke idealisere de første to tjenerne, den tredje tjeneren er selvsagt ikke forbilledlig, *men det er heller ikke hans herre!* Utlån mot rente var forbudt mellom jøder, men de kunne låne penger mot rente til hedninger. Her er altså et råd om å utnytte dem som stod utenfor folkefellesskapet. Rentefoten på Jesu tid var opptil 12 % p.a., med slik rente og rentes rente fordobles en sum på vel 6 år, uten rentes rente tar det litt mer enn 8 år.

v 29: *Den som har, han skal få ...*

Ordet finnes også i Matt 13, 10. Der handler det om å forstå himmerrikets hemmeligheter, den som åpner seg for dem, vil får større innsikt, mer lys over livet, mens den som avviser ordet formørkes ytterligere. Her i kap 25 er det den harde herren som uttaler ordene. En kommentar kan vi hente fra II. rekkes evangelium fra Luk 12, den tankevekkende slutten om den tjener som kjenner sin herres vilje, men likevel ikke stiller i stand elle gjør det han vil (v 47f.)

Sammenfatning

Tolkningen av Matt 25, 14-30 må likne tolkningen av Luk 16, 1-9: Det er ett hovedpoeng med liknelsen: *Herren vil ha tjenere som er som ham selv.* Det blir tydelig i den delen av liknelsen som har hovedvekten: oppgjøret med den tredje tjeneren og samtalen med ham. Her bekrefter herren tjenerens ord om at herren er en hard mann. Slik er ikke Jesus Kristus. Det råd tjeneren burde fulgt er tilsvarende usentimentalt, dommen over tjeneren som ikke fulgte rådet er tung.

Poenget er formidlet gjennom en røff og ganske gjenkjennelig fortelling om forvaltning og utbytte. Vi får tenke på om vi skal ta med oss noe mer fra liknelsen. Knappt noen ville prøve å finne seg selv igjen i liknelsen i Luk 16, 1-9. Dersom vi bruker de gode og den unyttige tjener som forbilder kan vi komme til å formidle at "slik er det også i kirken: når vi skal forvalte Guds gaver vil vi enten lykkes med kløkt eller mislykkes i angst".

Predikanter før oss

I sin fra 1897 prekensamlig har Johan St. Munch (1827-1908) en preken over dagens tekst. Munch fastslår innledningsvis at "denne parabel skal begrunde Nødvendigheden af at være arvaagne. Og denne Aarvaagenhed skal da vise sig i troskaben overfor Gud ved Brugen af de af ham betroede Gaver." Prekenens overskrift er "Der udkræves af Husholderem ad de findes tro."

Når Munch skal anvende teksten, begynner han med nådegavene og skjelner mellom naturlige og særegne eller apostoliske nådegaver. De siste vil han ikke ta med, ei heller nådemidlene "da de ikke vel kan være Gjenstand for den "Kjøbslaen" hvorom Parabelen taler". En

allegorisk forståelse av teksten danner mønster for forståelsen av troskapen: "Vi skal "kjøbslaa" med de os betroede Talenter saaledes som de tro Husholdere gjorde." Munch konkretiserer:

"Vi skal vexe de "Talenter" han betror os, i Smaapeenge og dele dem du til "de smaa Brødre", eller til vor Næste, saa vi viser Kjærlighed baade i det aandelige og det timelige paa de mange Maader, som alene Kjærligheden ved at udfinde."

Thorvald Klaveness (1844-1915) preker i sin prekansamling fra 1905: *Evangeliet forkyndt for nutiden* over tekster fra den andre av "de nye teksttrekker," d.v.s. III. rekke. Klaveness fester seg ved at tjenerne fikk ulike mange talenter, og at de første to tjenerne vant forskjellig mange talenter alt etter hva de hadde fått. De fikk imidlertid samme lønn: Gå inn til din herres glede. Den tredje tjeneren fikk ingen ros. Han hadde ikke brukt sin talent. "Heraf kan vi se hvad det er som giver et menneske værd." Klaveness fremholder: "Det er troskapen som giver mennesket værd." Ut fra forholdet mellom de første to tjenerne preker Klaveness om likeverd: "Oppgaven svarer til gaven." Ut fra forholdet mellom de første to tjenerne og den tredje preker han om troskap.

Sigurd Odland (1857-1937) kommenterer teksten i sin Matteuskommentar "for troende og tænkende bibellesere" fra 1926. Odland forklarer at tjeneren med den ene talenten ikke gjorde noe: "- et psykologisk meget slaaende træk, da det nettopp er saadanne som har faat lite, som er mest utsatte for fristelsen til at anse det for unyttig at arbeide, siden de dog ikke kan haabe paa at faa udrettet noget ordentlig i sammenligning med de andre som har faat mere." (s. 336)

Siden alt kommer an på troskapen i å utnytte de gaver en er gitt og løse de oppgaver en har fått må ingen "mene at kunne retfærdiggjøre sin utroskab (lathet) ved at berøpe seg paa sin oppgaves eller sin naadegaves ringhet eller ved at gjøre gjeldende, at han av frygt for ikke at kunne gjøre Herren tilpas, har foretrukket intet at gjøre." (s 338). Odland – som Storm Munch - lar liknelsen for en del være en allegorisk rettledning i tjenesten.

To samtidige

David Buttrick vet hvor skapet skal stå og lar leserne – som kan lære mye av Buttrick – forstå at at først nå faller det rette lys over de gamle tekster. Liknelsen om de betroede talentene er kanskje den vanskeligste ("may be the trickiest") vi har, skriver Buttrick, men han synes den er morsom å preke over. Siden Gud ikke er en hard mann, må vi finne en tredje mulighet for å forstå tjenesten, en mulighet utenfor liknelsen. Ikke engstelig passivitet, men heller ikke tøff finansvirksomhet. Vi må tjene som tjenerne som har en nådig Gud! Min innvending til Buttrick er at han nok får fram noe om den kristne tjenestens ethos ("Kristi kjærlighet tvinger oss"), men teksten som domstekst blir litt borte.

Gottfred Voigt hadde sin arbeidsdag i kirken i det tidligere Øst-Tyskland, og kan vel knapt kalles kapitalist (jfr. Buttricks kritikk av allegoriserende eksegese ovenfor). Voigt sammenfatter teksten slik: For den som blir betrodd det som hører Kristus til, gjelder det (1) å forvalte, (2) å formere og (3) å stå til ansvar.

Voigt mener at liknelsen inneholder allegoriske enkelttrekk, og han vil la teksten si mer enn som så om tjenesten i kirken. Voigt har imidlertid også sett at vi ikke kjenner igjen Kristus i liknelsens herre og fastslår at evangeliet ellers alltid bare viser oss den Herre som ikke krever noe der han ikke selv har gitt. Men nå har Kristus sådd svert rikelig – og venter en rik høst.

På vei til prekenen

Jeg vil poengtere *forskjellene* mellom liknelsen og livet i kirken: Vi har ikke en *fraværende*, men en *nærværende* Herre, han er med dem han gir sitt oppdrag alle dager inntil verdens ende. Vi forvalter ikke penger som skal *formeres*, men evangeliet som skal *formidles*. Fra liknelsen om finansfyrsten og hans disponenter må vi transponere poenget med "herren og hans tjener" inn i kirkens rammevilkår og si: "Kristi kjærlighet driver oss" Vi har en elskende herre som belønner sine elskede tjenerne og oppmuntrer de engstelige.

Samtidig er teksten er en tekst om regnskapet, ansvaret, dommen. Andre tekster beskriver oss som forvaltere – den kristne for-

valtertanken er ikke resultatet av at vi allegoriserer dagens tekst. Det kreves av forvaltere at de finnes tro. Dommen ov er dem som lærer i kirken skal bli streng.

"Jesus overlater dem han elsker til dem som elsker ham." (Christoph Ernst Luthardt, ty. teolog 1823-1902). Denne setningen – som er formet i forbindelse med Joh 21, 15-19 - er en viktig nøkkel til tjenesten. Som et lite prestespeil, kan vi lese *Malaki* før denne søndagen. Les hele boken gjennom, den tegner et presteportrett til advarsel! Jeg vil understreke den rikdom Gud gir kirken gjennom tjenester og nådegaver. (Vi må ikke bare kalle på dem, vi må også vite å gi dem rom når de kommer, kanskje litt anderledes enn vi hadde tenkt!)

Ellers tenker jeg mange ganger på natverden som den ubrukte talent i vår kirke. Det er mang en slekting av den tredje tjeneren i våre menigheter som likesom svarer: "Det står at en kan spise og drikke seg selv til doms ved nattverdbordet. Derfor ble jeg redd og lot nattverdbordet være. Se, der en min plass ved alteringen – pen og ubrukt."

BIRGER H. FOSSUM
Sokneprest i Trøgstad

Olavsdagen (Olsok)

31. juli 2005

Prekentekest: Luk 22,24-27

Det er en konge som ble Norges nasjonalhelgen. Før han ble helgen var han konge, en maktens og realpolitikkens aktør som brukte maktens språk og omgav seg med maktens symboler. Disse symbolene er noe av det mest konstante og det mest gjenkjennelige av de mange visuelle inntrykk vi pepres med i en stadig mer billedrik hverdag.

Min grunnopplevelse av maktens symboler er ikke våpen og stridsvogner fra mine år som feltprest, men hendelsene fra en søndags etter-

middag i Firenze sentrum. Jeg skulle drikke kaffe på Piazza Signoria. Dette enestående utendørs museet er en av Europas vakreste plasser, og er vanligvis overlatt til backpackere, flanerende florentinere, avislesende kafegjester og kunstinteresserte nordeuropeere på oval kulturweekend til Toscana, mens bilene er forvist til overprisede parkeringshus i utkanten av sentrum. Men denne søndagen var det annerledes. Det sto mellom femti og hundre biler parkert overalt på plassen, og det virket som om det var et slags system i det hele, et uvant fenomen i Italia. Jeg stilte meg bak noen politisperringer rett overfor Palazzo Vecchio og glodde som alle andre for å se om noe ville skje. Det gjorde det. Først kom Tony Blair ut av Palazzo Vecchio. Så kom Chirac. Så kom den italienske statsministeren og hilste på alle som stod foran meg ved sperringen. Så begynte bilene å sette seg i bevegelse. Det passerte lange sorte Mercedeser, politibiler, motorsykler, sykebiler og minibusser med journalister i en lang strøm, mens helikopterne snurret over renessanssepallene. Så kom det to umåtelig lange amerikanske limousiner, og den andre av dem hadde en rund logo på døren: Seal of the President of the United States of America. Og ganske riktig, der satt Bill Clinton og smilte bredt og vinket. Etter nok et par snes sorte Mercedeser og andre kjøretøy var plassen igjen tom for biler.

På kjøretøyet skal storfolk kjennes. Det trengtes omtrent femti biler til Bill Clinton og kompani. Maktens menn (ja, selv etter noen tiår med likestilling er de fortsatt menn) omgir seg med de symbolene som følger makten som en skygge. Nå er det sorte stretch-limousiner. På Mesterens tid var det hvite krigshester.

"Slik er det ikke blant dere", sier Jesus kontant i teksten, når han enda en gang måtte slå i bordet til disiplene som stadig kranglet om hvem av dem som var størst og mektigst. Begjæret etter makt har ligget som en konstant slagskygge over kirken i to tusen år. Det har alltid fristet mer å herske enn å tjene.

Kong Olav Haraldsson ble den symbolske overgangsfiguren mellom hedensk vikingtid og kristen middelalder i Norge. Ikke det at kristningen av Norge ble unnagjort på et par fellesferier på kristningstokt gjennom daler og kyststrøk i Norge, som man kan få inntrykk av når

man leser Snorre, skrevet et par hundre år senere mens korstogsiveren raser over Europa. Kristningen av Norge var en langsom vekst-prosess over hundrevis av år, men Kong Olavs liv og fremfor alt død ble likevel det symbolske vannskillet. Olav ble ikke helgen ved å seire, men ved å tape. Den kongen som senere ble helgenkåret, døde fordi han tapte sitt livs mest avgjørende slag. Det er bedre å være levende katt enn død løve. En død hersker er ubrukelig i verdens øyne. Han kan være et godt eller dårlig forbilde for nye maktmenn, men han er til syvende og sist en fiasko. I denne verden vinner du ikke ved å tape. Olav vant, fordi den rolle han fikk spille i Norges videre kristne historie var som Kristusimitator. Jesus døde for folkenes synder, og ved hans sår har vi fått legedom. Ved Olavs sår ble mennesker helbredet, i følge de tidligere helgenberetningene om martyrkongen. Som naglene, tornekronen og kor-

set ble Jesu lidelsesattributter, ble øksen som drepte ham Olavs attributt. Gjennom kongens død ble folket minnet om Kongens død. Den som mister sitt liv skal finne det. Herskeren skal være tjener.

Guds rike er et maktpolitisk bakvendtland. Mesteren selv var kongen som red på en esel-fole, ikke på en hvit krigshest. Da subber bena i bakken, og han ser oss rett inn i øynene fra vårt eget nivå. Selv etter to tusen år er Jesus den eneste kongen som virkelig har gjort det. Men så er han også den eneste som ennå regjerer.

TORBJØRN HOLT
Sjømannsprest/daglig leder
Sjømannskirken i London

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER

Tunsberg bispedømme

Tunsberg bispedømmeråd har i møte 10. mai 2005 foretatt følgende tilsetting:

Beint Saaghus er tilsatt som sokneprest i Nord-Jarlsberg prosti med særskilt arbeidsområde/tjenestested Botne sokn.

Han har bekrefte at han tar imot stillingen.

SØKERE TIL LEDIGE STILLINGER

Stavanger bispedømme

Søkere til kappellanstillingen i Sandnes prosti i Stavanger bispedømme

Byprest Jon Daniel Solhaug, Sørreisa.
Barne- og ungdomsprest Anne Marie Sandve, Sola.

Vikarprest Ingeborg Erikstein Krager, Sandnes.
Prostiprestvikar Ovar Andreas Sandaker, Svolvær.
Vikarprest/student Angelika Maria Fjelland, Randaberg.
Fung. sokneprest Frank Torbjørn Skofteland, Kalvåg.
Cand. theol. Anne Bjelland Refsnes, Ålgård.
Stavanger bispedømmeråd håper å kunne forta tiling i sitt møte 16.06.2005.

LEDIGE STILLINGER

Oslo bispedømme

Døveprest i døveprostiet med Døves menighet i Stavanger/ Det Sør-Vestenfjelske døvedistrikt som tjenestested.

Det døvekirkelige arbeid er organisert som et eget landsdekkende prosti under Oslo bispedømme.

Døvepresten har ansvaret for den kirkelige betjeningen av det Sør-Vestenfjelske døve-

distriktet som omfatter Rogaland og Agder bispedømmer.

Døvekirken har en sentralt beliggende døvekirke i Stavanger. Kirken er bygget i 1918 og ble pusset opp da Døves menighet i Stavanger overtok bygget for noen år siden. Kirken fungerer bra, både til gudstjenester, samlinger og som kafeteria/Åpen kirke en dag i uken.

I tillegg til døvepresten består staben i Døves menighet i Stavanger av prostikateket i 100% stilling, daglig leder i 50% stilling og 30 % stilling innen diakonalt arbeid, samt deltidstillinger for organis, kirketjener og en liturgisk/tegnspråklig medarbeider. Det er dessuten en liten stilling som har ansvar for Åpen kirke.

I hele distriktet bor det ca. 400 døve og omtrent 300 av disse bor i Stavangerområdet. I byen er det hørselavdelinger i barnehage, grunnskole og videregående skole.

Stavanger Døvesenter med Døves hus og Omsorgsenteret for døve er nabo til kirken. I Døves hus har døveprest, daglig leder og prostikateket kontorer. Det er et nært samarbeid med Døvesenteret, døveforening og foreninger i døvemiljøet. Det er eget Menighetsutvalg i Kristiansand som bistår døveprest med å planlegge og å tilrettelegge den kirkelige be-tjening i distriktet.

En stor del av arbeidet består av gudstjenester og kirkelige handlinger i Døvekirken og i distriktet. Det legges opp til jevnlig besøk hos døve i distriktet. Døvepresten har ansvar for barne /ungdomsarbeid og konfirmantarbeid. Prostikateketen driver forsøks- og prøveprosjekt i forbindelse med tros- og dåpsopp-læring for døve barn og unge. Det er jevnlig besøk på barnehager og skoler i distriktet.

Gudstjenestearbeidet er inne i en spennende utviklingsperiode. Det arbeides aktivt for å utvikle gudstjenesten visuelt, for eksempel ved bruk av drama og tegnspråkpoesi.

Det ønskes en døveprest som

- kan være en samlende åndelig leder
- har evner til å skape gode samarbeidsforhold, trivsel og engasjement blant medarbeidere
- kan formidle evangeliet til alle aldersgrupper og utvikle gudstjenesten
- kan være en drivkraft i arbeidet blant konfirmanter, barn, og unge
- kan videreutvikle samarbeidet med døve-

foreningene, skolene og barnehagene i distriktet

- har lederegenskaper, administrativ dyktighet, samarbeidsevne og arbeidskapasitet

Det legges vekt på personlig egnethet.

Den som ansettes i stillingen må påregne en del reisevirksomhet.

Det benyttes tegnspråk i tjenesten og det vil bli gitt nødvendig opplæring.

Døveprestene er en gruppe spesialprester innen den norske kirke som har et nært kollegialt og faglig samarbeid og treffes flere ganger hvert år. Jevnlig arrangeres det også nordiske og internasjonale samlinger.

Det er tjenestebolig knyttet til stillingen. Boligen ligger i Hinna og er en romslig og fin bolig med flott utsikt mot Gandsfjorden og Ryfylkeheiene. Husleien er her den samme som for andre presteboliger. Det er Stavanger Bispedømme som disponerer boligen.

Stillingen lønnes som 1465 spesialprest i ltr. 50 – 62. Pensjonsinnskudd i Statens pensjonskasse. Godtgjørelse etter gjeldende satser.

For nærmere opplysninger, kontakt døveprost Terje Johnsen tlf 23 33 43 43 / 92 83 13 58.

Søknad med CV, referanser og kopi av vitnemål og attester må være Oslo bispedømmeråd, Postboks 9307 Grønland, 0135 OSLO i hende *innen 1. juli 2005*.

Se ellers Norsk Lysingsblad, og Oslo bispedømmes hjemmeside
<http://www.kirken.no/oslo/>

Oslo bispedømme

Sokneprest i Østre Aker prosti med Furuset sokn som tjenestested.

Det er ledig stilling som sokneprest i Østre Aker prosti med tjenestested i Furuset menighet.

Soknepresten vil også ha annen tjeneste innen Østre Aker prosti som er tjenestedistriktet. I prostiet arbeides det for tiden med å styrke arbeidsfellesskapet blant prestene.

Furuset menighet ligger i Groruddalen i den nordøstre delen av Oslo med grense mot Østmarka. Menigheten, som omfatter områdene Lindeberg og Furuset, ble opprettet i 1979. Boligmassen består vesentlig av blokk- og

rekkehusbebyggelse, men også en del eldre villabebyggelse. Utbyggingen av Furuset-området ble avsluttet for rundt 20 år siden. Folketallet er ca. 14.000.

Rundt 50% av befolkningen tilhører Den norske kirke. Sammenlignet med andre områder i Oslo er det flerkulturelle innslaget stort. Menigheten har siden 1979 drevet norskkopplæring for innvandrerkvinner. Dette er i dag et samarbeid mellom menighet, bydel og Oslo AOF. Rundt 100 kvinner følger undervisningen i Furuset kirke. I tilknytning til norskkopplæringen driver menigheten et eget sosialt arbeid. Furuset menighetsråd låner også ut lokaler til en tamilsk menighet.

Det er opparbeidet et godt samarbeid med bydelsforvaltningen, lokale foreninger og det øvrige nærmiljø.

Furuset kirke ble vigslet i 1980. Det er en moderne arbeidskirke med møterom for ulike aktiviteter. I kirkebygget er det også kontorer for de ansatte. Kirkebygget er det naturlige midtpunkt for menighetens virksomhet.

I menigheten er det to sykehjem. Begge sykehjemmene er for tiden betjent av egne prester.

Furuset menighetsråd har følgende visjon for innværende periode:

"I vår menighet skal

- den enkelte få møte Guds nåde i Jesus Kristus
- fellesskapet være preget av mangfold, omsorg og utrustning."

For å søke å virkeliggjøre denne visjonen driver menigheten et allsidig arbeid. Gudstjenesten er et hovedsatsningsområde og menighetsrådet har satt ned et eget gudstjenestevalg. Menighetens kontor og prester samarbeider nært om å lage et bredt gudstjenestetilbud. Trosopplæring er også et område menighetsrådet ønsker å prioritere. Furuset menighet er blitt tildelt trosopplæringsmidler og prosjektleder vil snart bli ansatt. Kapellanen har et særskilt ansvar for at dette kan finne en god form.

En stor andel av befolkningen er familier med barn og unge. I dag har menigheten tilbud om søndagsskole, kirkekafeeklubb, speiderarbeid i regi av KFUK/KFUM, 10-13 triangelklubb, barnekor og ungdomsklubb. Det er stor oppslutning om det arbeidet som drives for unge opp mot konfirmandtaller.

Innenfor prestegjeldet ligger 5 barneskoler og 2 ungdomsskoler. Soknepresten vil ha kontakt med 2 av barneskolene og en ungdomsskole. Det finnes samarbeidsplaner med flere av skolene. Det store flerkulturelle innslaget gjør dette arbeidet både spennende og utfordrende.

Konfirmanttallet ligger på rundt 40 med innskrivning i august og weekendopphold som en del av opplegget. Konfirmentarbeidet deles mellom sokneprest og kapellan, men kapellanen har hovedansvaret for opplegget.

Foruten gudstjenester hver søndag er det i kirken konserttilbud, formiddagstreff for eldre, kvinne- og mannsfellesskap, misjonsforeninger og kirkering.

Den kirkelige betjening består av sokneprest og kapellan som har hver sin tjenesteuke. Videre er det menighetsforvalter (daglig leder), diakon, kantor og kirketjener. Flere av disse stillingene er deltid. Menigheten lønner renholder på deltid og har ansvar for administrasjon og miljøarbeid i forbindelse med norskundervisningen. Prosjektleder for trosopplæring vil bli tilsatt.

Furuset menighetsråd søker en sokneprest som:

- kan arbeide ut fra menighetens felles visjon
- evner å skape gode samarbeidsforhold, trivsel og engasjement blant medarbeiderne i alle aldersgrupper
- vil videreutvikle gudstjenestelivet og det menighetsbyggende arbeid
- kan bidra til å utruste andre medarbeidere til tjeneste
- kan videreutvikle samarbeidet med bydel og nærmiljø for å synliggjøre vårt ønske om å være en levende, nær og tilgjengelig menighet.
- har gode lederegenskaper

Det følger tjenestebolig med stillingen. Boligen ligger i Kurlandstien 26 E i gangavstand fra kirken. Den er et 5 roms rekkehus på 125 kvm boareal over 2 plan. 1. etasje har stue, kjøkken, vaskerom, toalett og bod. 2. etasje har 4 soverom, toalett og bad. I tillegg er det en utebod. Det er biloppstillingsplass i felles garasjeanlegg.

Målform i menigheten er bokmål.

Oslo bispedømmeråd ønsker flere kvinner i

ledende prestestillinger. Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes i kode 0930 – Sokneprest i lønsspennet l.tr. 50 – 62. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. Godtgjørelser etter gjeldende satser.

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til prost i Østre Aker prosti Anne Hilde Laland tlf 22 72 53 51, sokneprest Dag Auli tlf 23 17 55 00 eller menighetsrådets leder Kari Opsvæn tlf 22 32 13 38.

Skriflig søknad med CV, godkjente vitnemål, relevante attester og referanser må være Oslo Bispedømmeråd, Postboks 9307 Grønland, 0135 OSLO i hende innen 28. juni 2005.

Borg bispedømme

Soknepreststilling i Sarpsborg prosti med tjenestested Greåker og Solli sokn i Borg bispedømme under Den norske kirke.

Greåker og Solli er en del av Sarpsborg kommune. Arealet er på 46 km². I Greåker sokn er det ca. 7000 innbyggere og tilsvarende 800 i Solli. Begge sokn var tidligere en del av Tune prestegjeld.

Greåker kirke er en typisk arbeidskirke bygget i 1974 og rommer 280 mennesker. Kirken har en spesiell arkitektur med sine fire hjørnetårn. Alteret er sentralt i kirkerommet og gir nærhet mellom menighet og liturg. Orgelet er også plassert i kirkerommet. Det er gudstjeneste hver søndag.

I kirkens nabo hus har menigheten et relativt nytt menighetssenter.

Det er ingen gravlund i forbindelse med kirken, og seremoniene skjer derfor for det meste i Tune kapell eller Sarpsborg krematorium.

Solli Kirke ligger i den vakre Desiderias Lund like ved Visterflo og E-6. Den er bygget i 1904 og er nylig oppusset både innvendig og utvendig. Kirken rommer ca. 120, og det er gudstjeneste her to søndager i måneden.

Det er gravlund på stedet.

Innen de to sokn ligger det to barneskoler; Tindlund med 350 elever og Hannestad med 245 elever, samt en ungdomsskole med 295 elever. Dessuten ligger her Greåker videregå-

ende skole med ca 1100 elever fra hele Østfold.

Det er to institusjoner hvor det holdes regelmessige andakter; henholdsvis Hannestad-tunet Eldrecenter og Eplehagen Bo og Felleskap. I tillegg har prestene to andakter pr. måned på Tingvoldheimen Eldresenter (ligger i Tune).

Den kirkelige virksomheten i de to sokn er stabil, og gudstjenestefremmøtet i Greåker er gjennomsnittlig 95 og i Solli 50 pr. gudstjeneste. På begge steder er det aktive lekfolk som bidrar til et rikt og godt gudstjenesteliv. Menighetene driver også et utstrakt diakonalt arbeid med formiddagstreff, besøksvirksomhet og en månedlig "Lørdagscafé" som er tilrettelagt for mennesker med spesielle behov. Konfirmasjonsundervisningen foregår for begge sokn i Greåker kirke, og den prosentvise deltakelsen er 85 %. Kapellanen har ansvaret for dette arbeidet.

I Greåker er det også et aktivt gudstjenestekor med ca. 20 medlemmer.

Ellers finnes det i prestegjeldet tre bedehus, og samarbeidet med dem er meget godt. Innen prestegjeldet finnes også en evangelisk-luthersk frikirke.

Den kirkelige betjening er relativt god med 2 prester, diakon, organist 60 % i Greåker og 20 % i Solli, daglig leder 50 %, kontorsekretær 40% og kirketjener/klokker i henholdsvis 50% og 20 % stilling.

For prestene gjelder tjenesteuke, og det forrettes ved ca. 60 begravelser i året. Disse foregår stort sett ved Tune kirkegård og i Sarpsborg krematorium.

Nylig har 5 sokn (Sarpsborg, Tune, Holleby, Greåker og Solli) og kirkevergekontoret i Sarpsborg gått sammen i et kontorfellesskap. Dette ligger i Tune Rådhus, som ligger sentralt i forhold til arbeidsoppgavene (3 km til Greåker kirke og 7 til Solli). Det forventes et økt samarbeid mellom disse sokn, med utvikling av preste-tjenesten innen en større sammenheng.

Avstandene innenfor de to sokn er meget små og er begrenset til maksimalt 10 kms radius. Kommunikasjonene er gode.

Målform i kirke og skole er bokmål.

Det er ingen tjenestebolig til stillingen.

Borg bispedømme har et godt etablert veiledningsapparat.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i stillingskode 0930 i lønsspenn 50-58.

Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse etter gjeldende regler.

Tilsetning skjer i henhold til gjeldende regelverk. Stillingsinnehaver må forholde seg til de endringer som måtte komme som følge av tjenesteordning for menighetsprester.

Nytt tjenestedistrikt og tjenestested forutsetter godkjenning i Borg bispedømmeråd.

Nærmere opplysninger fås på Borg bispedømmekontor, tlf. 69 30 79 00 eller på Greåker menighetskontor, tlf. 69 10 31 43.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester, må være Borg bispedømmeråd, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende *innen 22. juli 2005*.

Hamar bispedømme

Prostiprest i Vinger og Odal prosti.

Det er ledig stilling som prostiprest i Vinger og Odal prosti. Prostiet dekker de fire sørligste kommuner i Hedmark fylke; Sør- og Nord Odal, Eidskog og Kongsvinger med til sammen ca. 36 000 mennesker. Det er 11 fast tilsatte menighetsprester i prostiet samt en diakon og en kateket. Det er 10 sokn og 13 kirker med ca 70 km fra ende til annen i prostiet både nord-sør og 50 km øst-vest. Kongsvinger er sentrum i prostiet både geografisk og befolkningsmessig. Her bor halvparten av innbyggerne i prostiet. Byen ligger 9 mil øst for Oslo og 6 mil fra Gardermoen. Det går buss til Oslo/Gardermoen hver time. De andre kommunene er land-kommuner med bydesentrum.

Prostipresten går inn som den 12. menighetspresten i prostiet og gjør tjeneste ved kollegaers ferie og fritid, ved sykdom og permisjoner med mer. I tillegg skal prostipresten avlaste prosten.

Kontorsted er Kongsvinger hvor det er kontorfellesskap med alle kirkelig ansatte i Kongsvinger kommune (4 prester, kateket, diakon, 2 kantorer, kirkeverge og sekretærer). Prostipresten disponerer egen bærbar PC og mobiltelefon. Det er nett-tilkopling og lokalt data-nettverk i kontorfellesskapet.

Arbeidet kan i noen grad legges opp etter prostiprestens ønsker; enten med vekt på enkelttjenester, ungdoms- eller eldrearbeid eller felles planleggingsoppgaver for prostiet. Arbeidsplanen legges opp av prosten i samarbeid med prostipresten.

Prestene i prostiet møtes hver måned til gudstjeneste, faglig arbeid og felles planlegging.

Prostipresten går inn i beredskapsordning med prestene i prostiet og Solør prosti med vakt ca. hver 14. uke.

Det er ikke tjenestebolig til stillingen, men vi vil være behjelpelig med å skaffe bolig. Naturlig bosted vil være Kongsvinger.

Målformen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer

Stillingen lønnes i kode 1464 Prest, ltr 43-60. Innskudd i Statens pensjonskasse. Telefon og skyss dekkes av Hamar bispedømmeråd i henhold til regulativ og avtaler.

Tilsetning skjer i henhold til gjeldende regelverk og tjenesteordning for menighetsprest i Den norske kirke.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse prost Ingrid vad Nilsen, tlf. 62 81 66 88/90 17 41 83 eller Hamar bispedømmeråd tlf. 62 55 03 50. Søknad med CV, nødvendige vitnemål, attester og referanser sender Hamar bispedømmeråd, postboks 172, 2302 Hamar eller hamar.bdr@kirken.no *innen 15. juli 2005*.

Agder bispedømme

Studentprest ved Høgskolen i Telemark.

Det er ledig stilling som studentprest i 50 % stilling ved Høgskolen i Telemark.

Studentpresten vert tilsett av Agder og Telemark bispedømmeråd.

Stillinga vil ha Høgskolen i Telemark, med studiestadene Bø, Notodden, Porsgrunn og Rauland som arbeidsområde. Samla tall på studentar og tilsette er ca. 5000. Bø vil vere hovudbase for stillinga.

Dei fleste studentane oppheld seg i Bø og studentpresten har kontoret sitt her. Ein disponerer også kontor på Notodden og i Porsgrunn til treffetid og samtaler.

Arbeidsoppgåvene omfattar blant anna: Samtaler, treffetider, bibelgrupper, sorggrupper, formiddagsgudstenester, enkelte gudstenester i samarbeid med lokal kyrkjelyd eller studentlaget, kontorarbeid, administrasjon, kontakt med anna kristent studentarbeid, kontaktskapande og oppsøkjande verksemd, møter og utval i HiT, møter og arrangement i høve til prosti og bispedømme, samt varsling og vaktteneste i samband med dødsfall og ulykker som vedkjem studentane.

Av samarbeidspartnarar kan nemnast: Studentsamskipnaden i Telemark, andre kristne studentgrupperingar/studentarbeid og lokale kyrkjelydar.

I høgskolestrukturen er studentpresten medlem av læringsmiljøutvalet og kriseberedskapsutvalet. Vidare er det samarbeid med blant anna kontor for funksjonshemma, fadderordning ved HiT og komité for utanlandsstudentar.

Studentpresten står i nær relasjon til personalseksjonen ved HiT og vert innkalla til møte her.

Det vert jamleg halde kontaktmøte mellom HiT, prosten i Nedre-Telemark prosti og studentpresten. Tenesteveg går via prosten i Nedre-Telemark, som også har medarbeidar-samtaler med studentpresten.

Det ligg føre instruks for stilinga.

Studentpresten vert pålagt arbeidsvegledning. Det høyrer ikkje bustad til stillinga.

Søkarar må opplyse om dei kan nytta begge målformer.

Den som vert tilsett må finne seg i:

- Dei endringar som måtte bli gjort med omsyn til lønnsforhold, tenesteordning og aldersgrense for geistlege tenestemenn.
- Alle avgjerder som måtte bli tekne med omsyn til tenesta og tenesteområde.
- For stillinga gjeld tenesteordning for kyrkjelydsprestar med den samordning som måtte følgje av instruks for stillinga.

Stillingen vert lønna som spesialprest kode 1465, lønnstrinn 50 - 62. Lønn fastsettes etter avtale. Pensjonsinnskott. Godtgjersle etter gjeldande satsar.

Tiltreding hausten 2005 etter nærare avtale med bispedømmerådet.

Nærare opplysningar om stillingen kan får

ein ved å vende seg til Agder og Telemark bispedømmekontor, tlf 38105120 eller prosten i Nedre Telemark, tlf. 99085202

Søknad med CV, referansar, kopi av vitnemål, attester, skjema for standardopplysningar ved søknad på prestestillingar i Agder og Telemark, må vere Agder og Telemark bispedømme-kontor i hende *innan 30.06. 2005*. Skjemaet ligg på www.kirken.no/agder under fagområde/personal eller ein kan kontakte bispedømmekontoret tlf. 38105120.

Møre bispedømme

Sokneprest i Molde domprosti med Bolsøy, Sekken, Kleive, Røvik og Veøy sokn som særskilt arbeidsområde.

Molde domprosti består av kommunene Molde, Aukra, Midsund, Sandøy og Fræna og er inndelt i fire prestegjeld med til sammen 13 sokn. Molde kommune består av to prestegjeld: Molde domkirke prestegjeld, som omfattar bykjernen og områdene vestover, og Bolsøy, som utgjør resten av kommunen.

I Bolsøy prestegjeld er det fem sokn: Bolsøy, Sekken, Kleive, Røvik og Veøy. Bolsøy sokn har 8900 innbyggere, derav anslagsvis 6000 i de bynære områdene Bergmo og Nordbyen. Sekken sokn har 160 innbyggere, Kleive 2200, Røvik 730 og Veøy 700.

I prestegjeldet har det hittil vært en sokneprest- og to kapellanstillinger. Som følge av den nye tjenesteordningen for menighetsprester arbeider bispedømmet for tiden med omorganisering av prestetjenesten. Soknepreststillingen lysas ut etter gjeldende tjenesteordning med prostiet som tjenestedistrikt, men de nødvendige prosessene i forbindelse med omorganiseringen i prostiet er ikke fullført.

Prestetjenesten i de fem soknene tenkes også i fremtiden organisert i et team av tre prester med samarbeid over soknegrensene. Det tenkes videre at tjenesten for den ene av stillingene hovedsakelig legges til områdene Bergmo og Nordbyen i Bolsøy sokn samt Sekken sokn. De to øvrige stillingene er tenkt å betjene henholdsvis Kleive og øvrige deler av Bolsøy sokn (Røbekk og Bolsøya) samt Røvik og Veøy sokn. Det legges opp til et samarbeid

mellom prestene i form av tjenesteuker, først og fremst når det gjelder kirkelige handlinger. Gudstjenester og institusjonsbesøk fordeles slik at en har mest tilknytning til egne sokn. Det forventes at soknepresten samarbeider med de andre prestene om å finne fram til de beste ordningene. For øvrig samarbeides det også en del med Molde domkirkesokn om bestemte prosjekter.

Hovedkirka i Bolsøy prestegjeld har tradisjonelt vært Røbekk kirke, som ligger i Bolsøy sokn. Den ble tatt i bruk i 1898. I Bergmo-området er det en arbeidskirke som ble tatt i bruk i 1981. I Nordbyen er det holdt gudstjenester i skolens gymnastikksal, men et 10 år gammelt bygg som fram til nå har fungert som skolebygg, skal fra sommeren av ombygges og innvies til kirke. Det vil være mange utfordringer framover med å bygge menighet og ta i bruk dette kirkebygget på en god måte. Det har vært drøftinger med Normisjon om å delta aktivt i dette arbeidet. Sekken sokn har kirke fra 1908. Kleive kirke er fra 1857, Røvik kirke fra 1905, Veøy kirke på Sølsnes fra 1907. På Veøya ligger en vakker og historisk viktig steinkirke fra 1100-tallet. Øya er i dag ikke bebodd, men det holdes enkelte gudstjenester og visler der. Nærmere info om kirkene på www.molde.kirken.no.

I Bergmo- og Nordby-området er det en barneskole i hver bydel, og Bergmo ungdomsskole dekker omtrent Bolsøy sokn. På Bergmo ligger også Tøndergård skole for utviklingshemmede og Enensenteret - et arbeidssenter for utviklingshemmede. Det er sykehjem både i Nordbyen og på Bergmo. På Sekken er det en kombinert barne- og ungdomsskole. I resten av prestegjeldet er det til sammen 4 barneskoler, 1 ungdomsskole, 1 kombinert barne- og ungdomsskole og 1 videregående skole. Dessuten er det tre sykehjem og flere dagsentere og servicesentere for eldre. Molde sjukehus har en psykiatrisk avdeling som ligger på Hjelset i Kleive sokn. Avdelingen har eget sjukehuskapell og betjenes av sjukehusprest. Nærmere info om kommunen på www.molde.kommune.no.

Flere kristne organisasjoner driver et aktivt foreningsarbeid, men noen sliter med nyrekruttering. Forholdet mellom kirke og bedehus er godt. Organisasjonene samarbeider med

kirken om trosopplæring.

Foruten prestene består staben i prestegjeldet av kateket, diakon, kontorsekretær, kantor og to kirketjenere i hele stillinger. I tillegg er det assisterende kirkeverge, to organister, fire klokkere og to kirketjenere i deltidsstillinger. Menighetskontoret ligger like ved Bergmo småkirke, og de fleste heltidsansatte i staben har kontorfellesskap der.

Det brukes bokmål ved alle skolene. Bolsøy, Kleive og Røvik sokn har bokmålsliturgi, mens Sekken og Veøy sokn bruker nynorsk. Molde kommune er språklig nøytral. I prostiet ellers bruker to sokn bokmål og seks nynorsk.

Den gamle prestegården i Bolsøy er tjenestebolig. Den ligger vakkert til like ved Røbekk kirke og Årø flyplass, ca 7 km øst for Molde sentrum og 5 km fra menighetskontoret. Det planlegges utbygging av nye boligfelt i området. Boligen ble bygd i 1860, og det meste av 1. etasje var igjennom en omfattende restaurering i 1990. Hovedetasjen består av hall, kjøkken, tre stuer, arbeidsrom, vaskerom og toalett med dusj. I andre etasje er det fire soverom og ett bad. Alle rom har elektrisk oppvarming, og i stuen er det mulighet for vedfyring. Det er også garasje. En arbeider med å få til restaureringsarbeid på tak og i 2. etasje i sommer. Den som blir tilsatt, må finne seg i bestemmelser om leie og bruk, eventuelt også flytting av bolig.

Vi søker etter en prest som ønsker å bygge menighet. Personlige og faglige egenskaper vil bli vektlagt. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer. Møre bispedømme har etablert tilbud om arbeidsveiledning (ABV). Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes etter hovedtariffavtalen i staten, stillingskode 0930 Sokneprest, lønns-trinn 51-63. Innskudd i Statens Pensjonskasse. Husleietrekk, skyssgodtgjørelse, telefongodtgjørelse, tilskudd til tjenestedrakt og tilskudd til fyringsutgifter etter statens satser. Den som blir tilsatt, må finne seg i endringer i tjenestested og instruks.

Stillingen er også kunngjort i Norsk Lysingsblad 30.05.05, på www.aetat.no og www.kirken.no/more. Nærmere opplysninger hos domprosten i Molde, tlf. 71 11 14 60, eller Bolsøy kirkekontor, tlf. 71 20 32 20.

Søknad med CV, referanser og rettkjente

kopier av vitnemål og attester sendes til Møre bispedømmeråd, Julsundvegen 13, 6412 Molde, innen 30.06.05.

Sør-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i Sør-Helgeland prosti med tjenestested Solstad og Vassås sokn.

Det er vedtatt nye tjenesteordninger og den implementering av disse som nå er i gang, kan medføre justeringer av arbeidsområde og tjenstedistrikt.

Solstad og Vassås sokn omfatter Bindal kommune og er 1292 kv.km stort med ca. 1800 innbyggere. Folketallet går tilbake. Tidligere har primærnæringene stått sterkt i kommunen. I dag er industribedriften Bindalsbruket, fiskeoppdrett og servicenæring basis for sysselsetting i kommunen.

Fra presteboligen til Vassås kirke er det 3 km, og til Solstad kirke 45 km. Vassås kirke er fra 1733. Den gjennomgikk en omfattende restaurering i 1983, da den også fikk nytt orgel. Solstad kirke ble bygget i 1888 og er bra vedlikeholdt. Gudstjenestene er likt fordelt mellom de to soknene. Det er et bedehus i Solstad sokn. I Vassås sokn ligger Bindal sykeheim. Den er de senere år bygget ut med et tilstøtende bofellesskap og en ny sengeavdeling og trygdeboliger i 2004. I Solstad sokn er et godt utbygd eldresenter. Institusjonene betjenes regelmessig av sokneprest, diakon og organist.

Foruten kirkegårder ved de to kirkene er det fire hjelpekirkegårder.

I Bindal er det fem barneskoler, tre av dem er kombinerte barne- og ungdomsskoler. Det er fire barnehager i kommunen.

Det er tilsatt diakon i 50%-stilling kombinert med 10%-stilling som klokker. Organisten har 50%-stilling. Kirketjener/graver er for tiden i 50% av sin stilling. På kontoret er tilsatt kirkeverge i 60%-stilling og sekretær i 40% stilling.

I Vassås menighet er det et barnekor, og i Solstad menighet for tiden en barneklubb og ei barneforening. Det er flere misjonsforeninger tilknyttet indre- og ytre misjon. Menighetsrådene har felles diakoniutvalg, dåpsopplæringsutvalg, solidaritets- og gudstjenesteut-

valg og et kirkemusikalsk råd. Det er vedtatt lokale planer for diakoni, dåpsopplæring og konfirmanntarbeid. Konfirmantundervisningen følger skoleåret, med konfirmasjon i slutten av mai. Bindal menighetsblad gis ut med seks nummer i året sammen med kommunebladet Båtsaumen.

Soknepresten har kontor på rådhuset. Prestekontoret er ved siden av kirkevergekantoret, og har nylig oppgradert EDB-utstyr med internett og bredbånd. Det forhandles med kommunen om et tilstøtende kontor for diakonen.

Presteboligen ligger på Terråk som er kommunesenteret med ca. 800 innbyggere. Boligen ble bygget i 1946, og ligger vakkert til med utsikt over fjorden. Presteboligen har en grunnflate på ca. 130 m2. Boligen er bra vedlikeholdt, og ble malt utvendig sommeren 2003. Flere rom er pusset opp de senere år. I kjelleretasjen er det hovedinngang og to kontor rom med egen inngang og gjennomgang til hovedinngangen. Kjelleretasjen inneholder også kjølerom, vaskerom og wc. I 1.etasje er det kjøkken, spisestue, dagligstue med peis, wc, bad og to soverom. Det er også egen kjøkkeninngang, og med et romslig tilbygg for brensel o. l. I 2.etasje er det fire soverom og to store kott. Det er elektriske panelovner i stuen samt vedovn i spisestuen.

Målformen er bokmål. Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes etter Statens regulativ og er plassert i lønnsplanet l.tr. 48-60. I tillegg kommer særlige regulativmessige godtgjøringer.

Skyssgodtgjørelse utbetales etter Statens regulativ. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prosten i Sør-Helgeland på tlf. 75 02 24 88, eller ved å ringe Sør-Hålogaland bispedømmekontor – 75 54 85 50.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland Bispedømmeråd , Tolder Holmers vei 11, 8003 Bodø innen 11.08.05.

Se også NL nr 122 den 01.06.05, NL nr 146 den 29.06.05, Aetats nettsider samt www.kirken.no/sor-haalogaland.

Nidaros bispedømme

*Ungdomsprest, 100% fast stilling,
Nærøy kirkelige fellesråd*

Nærøy prosti, som er området for stillingen, ligger lengst nord vest i Nidaros bispedømme. Det er Norges minste prosti, med til sammen 10000 innbyggere fordelt på Leka, Nærøy og Vikna kommuner. Her finnes det nydelig natur med både hav, kyst og fjell, som gir mange muligheter for friluftaktiviteter. Videre finnes det et rikt kulturliv med blant annet det nye kultursenteret Norveg på Rørvik, middelalderkirken på Nærøya og ikke minst "sagaøya" Leka.

Prostiet er tildelt trosopplæringsmidler til et prosjekt mot ungdom i alderen 13-18 år. Ungdomspresten vil ha særlig ansvar for å lede ungdomsprosjektet, herunder utadrettet tjeneste mot de unge i skole- og fritid, lederfostering, Gudstjenestearbeid med mer. Ungdomspresten samarbeider nært med øvrige kirkelige ansatte og frivillige medarbeidere.

Søkeren må være medlem av Den norske kirke.

Arbeidsgiver er behjelpelig med å skaffe bolig.

Nærmere opplysninger fåes ved henvendelse til:

Kirkeverge Ivar Arne Aarmo, t: 74382800 -
ivar-arne.aarmo@naroy.kommune.no

Prosjektleder Jan Korssjøen, t: 90927118 -
presten@vikna.kommune.no eller prostiets
hjemmeside www.naroy.kirken.no

Søknad med CV og referanser sendes til:
Nærøy kirkelige fellesråd, Sentrumsgata 11,
7970 Kolvareid innen 8.juli 2005.

DET PRAKTISK- TEOLOGISKE SEMINAR

Kirkelig
utdanningscenter
i nord/
Girkolaš
Oahpahusguovdáš
Davvin.

LEDIG STILLING SOM REKTOR

Det utlyses ledig stilling som rektor ved Kirkelig
utdanningscenter i nord (Tromsø).

Full utlysningstekst: <http://www.tf.uio.no/praktikum/>
Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til rektor Geir
Hellemo (22 85 03 32)

Stillingen lønnes som forsteamanuensis/høgskolelektor
avhengig av kompetanse.

Søknadsfrist 1. juli 2005

Søknad med CV sendes til:
Det praktisk-teologiske seminar
Postboks 1075 Blindern
0316 Oslo

Aktuelt fra Luther Forlag

MODERNE KONFIRMANTBOK MED KLASSISK INNHOLD!

Nå til kun kr 148,-

Ta folkekirken på alvor og knytt an til de store høytidene!
La feiring, fellesskap og undervisning gå hånd i hånd!

DÅP

JUL

BRYLLUP

BEGRAVELSE

PÅSKE

PINSE

KONFIRMASJON

Bruerveiledning

*Knut Tveitereid, Hege, E. Fagermoen,
Bård E.H. Norheim og Per Arne Dahl*

Et konfirmantopplegg som vil skape gjenkjennelse

Se: www.bruerveiledning.no

31778-3 - 4
DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN
0302 OSLO

Menighetsforlaget
Luthersk kirketidende
MF Ti Lu
2005 rg. 140 Nr 12

H05000935

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktkumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, søkneprest Jan Otto Myrseth og instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@senswave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Bjørg Gjelsvik,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

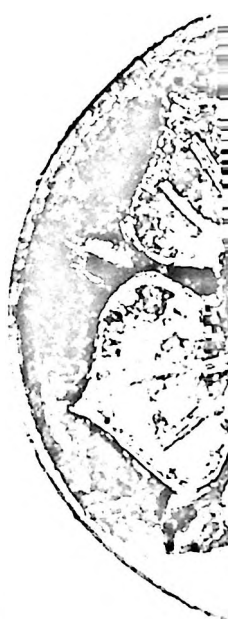
Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helside (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Nytt opplag!

Philip Yancey **NÅDENS GÅTE**

Bestselgeren blant Philip Yanceys bøker

- nå som billigbok. Kr. 98

Aktuelt fra Luther Forlag

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

Trykk: Tøyen Trykk AS